

УДК 304.3(477.83-22):27-722.7

DOI: 10.24919/2312-2595.7/49.234426

Юрій СТЕЦИК

доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії України, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, Україна, індекс 82100 (stetsyk_u_o@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1795-687X>

ResearcherID: <https://publons.com/researcher/1959605/E-5136-2018>

Бібліографічний опис статті: Стецик, Ю. (2021). Парафіяльний літопис села Дорожів як джерело до вивчення повсякденного життя. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 7/49, 91–102. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.7/49.234426>.

**ПАРАФІЯЛЬНИЙ ЛІТОПИС
СЕЛА ДОРОЖІВ ЯК ДЖЕРЕЛО ДО ВИВЧЕННЯ
ПОВСЯКДЕННОГО ЖИТТЯ**

Анотація. *Мета дослідження* – проаналізувати інформаційний зміст парафіяльного літопису, виокремивши основні тематичні частини. **Методологія дослідження** базується на використанні аналітичної та синтетичної критики джерел. Для встановлення об'єктивності інформації проведено її верифікацію із оригіналами текстів документів, які згадуються у літописі. **Наукова новизна** вбачається у запровадженні до широкого обігу окремих фрагментів літопису, які допомагають висвітлити деякі сторони повсякденного життя селянства. **Висновки.** Парафіяльний літопис дорожівської парафії є унікальною документальною пам'яткою 30-х рр. ХХ ст., в якій відображенні як історичні, так і географічні, етнографічні та мовознавчі матеріали. Поєднання як усних, речових, так і писемних краєзнавчих джерел дає змогу привідкрити окремі сторони буденного життя дорожівської парафіяльної людності: народні вірування, звичаї, пісні, прислів'я, тип господарювання, особливості одягу та харчування. Зафіксований краєзнавчий матеріал допомагає визначити,

© Юрій Стецик, 2021

які фактори сприяли розвитку чи занепаду населеного пункту. З'ясовано, що започатковане парафіяльне літописання розвивалося нетривалий час, оскільки прихід радянської влади (вересень 1939 р.) та її остаточне утвердження (серпень 1944 р.) зупинив процес укладення подальших описів, а започаткував переслідування національно свідомих українських патріотів, ліквідацію культурно-освітніх установ. Радянська адміністрація намагалася контролювати укладення церковної документації шляхом видання довідок про смерть односельчан дорожівською сільською радою, які мали слугувати підставою для внесення парохом запису до метричних книг померлих парафіян. Із середини XX ст. виконавчі органи сільських рад починають переймати від парафіяльної канцелярії повноваження щодо укладення цивільних реєстрів (про народжених, одружених і померлих) та видачі документів державного зразка (замість церковних метрик запроваджуються державні свідоцтва про народження, шлюб, смерть).

Ключові слова: парафіяльний літопис; повсякдення; одяг; забави; приповідки; жарти; засоби лікування.

Yurii STETSYK

PhD hab. (History), Associate Professor, Professor, Department of History of Ukraine, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 24, Ivan Franko Str., Drohobych, Ukraine, postal code 82100 (stetsyk_u_o@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1795-687X>

ResearcherID: <https://publons.com/researcher/1959605/E-5136-2018>

To cite this article: Stetsyk, Yu. (2021). Parafialnyi litopys sela Dorozhiv yak dzherelo do vyvchennia povsiakdennoho zhyttia [Parish chronicle of the village of Dorozhiv as a source for the study of everyday life]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Serii Istorii – Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 7/49, 91–102.* doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.7/49.234426> [in Ukrainian].

PARISH CHRONICLE OF THE VILLAGE OF DOROZHIV AS A SOURCE FOR THE STUDY OF EVERYDAY LIFE

Summary. *The purpose of this study is to analyze the information content of the parish chronicle, highlighting the main thematic*

parts. **Research methodology** is based on the use of analytical and synthetic critique of the sources. To establish the objectivity of the information, it was verified with the original texts of the documents mentioned in the chronicle. **The scientific novelty** is seen in the introduction into circulation of certain fragments of the chronicle, which helps to shed light on some aspects of everyday life of the peasantry. **Conclusions.** The parish chronicle of the Dorozhiv parish is a unique documentary monument of the 1930's which reflects both historical and geographical, ethnographic and linguistic materials. The combination of both oral material and written local history sources allows us to discover some aspects of everyday life of the parish people of Dorozhiv: folk beliefs, customs, songs, proverbs, type of farming, features of clothing and nutrition. The recorded local lore materials help to determine what factors contributed to the development or decline of the settlement. It was found that the initiated parish chronicle did not develop for a long time, as the arrival of Soviet power (September 1939) and its final establishment (August 1944) stopped the process of compiling further descriptions, and began the persecution of nationally conscious Ukrainian patriots and the elimination of cultural educational institutions. The Soviet administration tried to control the compilation of church documents by issuing death certificates to fellow villagers by the Dorozhiv village council, which were to serve as a basis for the pastor to make entries in the metric books of deceased parishioners. From the middle of the XX century executive bodies of the village councils began to take over from the parish chancellery the authority to compile civil registers (of births, marriages and deaths) and issue state-standard documents (instead of church metrics birth, marriage, and death certificates were introduced).

Key words: parish chronicle; everyday life; clothing; entertainment; stories; jokes; remedies.

Постановка проблеми. Вагомий внесок у вивчення повсякденного життя здійснює краєзнавчий матеріал. Адже на підставі докладних краєзнавчих описів маємо змогу проводити певні узагальнення щодо виокремлення типових особливостей в укладі повсякденного життя людності певного регіону. Найбільш комплексним краєзнавчим джерелом є місцеві літописи, які, відповідно до давніх літописних традицій, укладалися при парафіяльних храмах, оскільки церква в різні історичні періоди української бездержавності була не тільки духовним, але й культурно-освітнім осередком українського громадського життя. Парафіяльне

духовенство та мирянські церковнослужителі (дяки, провізори, братчики і сестри) були активними просвітницькими діячами, дбали про збереження не тільки української мови та культури, але й історичної народної пам'яті про рідний край.

Аналіз останніх досліджень. Сучасне краєзнавство Дрогобиччини представлено цілою низкою праць з історії регіону (Пастух, Сов'як, & Шимко, 2012). Однак сьогодні не всі населенні пункти краю мають історико-краєзнавчі праці. Досі не створено спеціального дослідження з історії та культури села Дорожів (Любава, 2009). Небайдужі жителі дорожівської громади збирають із приватних родинних та громадських церковних збірок і оприлюднюють за допомогою сучасних соціальних мереж давні фотографії та рукописні літописні матеріали («Історія села Дорожів», 2021). Ці різнотипові краєзнавчі матеріали потребують наукового опрацювання і осмислення для написання ґрунтовної праці з історії села. Вагоме значення посідає парафіяльний літопис села Дорожів, в якому узагальнено і систематизовано опублікований краєзнавчий матеріал станом на 1938 р., який потребує доповнення із доопрацюванням архівних матеріалів («Парохіяльна літопись», 1938). Адже автор літопису (Іван Турик) був простим селянином, який подає у досить популярній формі виклад краєзнавчого матеріалу, не залучає архівних рукописних документів, а натомість більше послуговується народними розповідями (легендами, переказами, усними розповідями) та власними спогадами про пережиті події першої половини ХХ ст. («Парохіяльна літопись», 1938). Незважаючи на певні недоліки, цей літопис заслуговує уваги, оскільки відображає повсякденне життя дорожівського селянства.

Мета публікації – проаналізувати інформаційний зміст парафіяльного літопису, виокремивши основні тематичні частини.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо передусім авторство та обставини написання літопису. Автором розглядуваного парафіяльного літопису був Іван Турик, який особисто підписався на титульній сторінці пам'ятки. Тож розглянемо його біографічні відомості. Народився 19 січня 1890 р. у селі Дорожів Самбірського повіту в сім'ї Андрія та його другої дружини Анни Сулимки. Був одружений. У метричних книгах не вказано відомостей про його дружину, очевидно, вона була не місцевого по-

ходження, і парох її не знав, оскільки шлюб укладено в іншій парафії. Натомість подано перелік дітей: Андрій (02.04.1926 р. н.), Юлія (19.09.1929 р. н.), Василь (18.02.1937 р. н.), Ярослав (народився 29.05.1941 р. – помер 19.11.1941 р.) («Выказ состоянія прихожань», 1830–1939, арк. 54). У юнацькому віці захопився москвофільськими ідеями, за що був арештований на початку Першої світової війни та ув'язнений у Самбірській тюрмі. Прихід російської армії у Галичину посприяв його визволенню. В укладеному літописі він докладно описує арешти та переслідування москвофілів у Дорожеві як перед початком Першої світової війни, так і після повернення австрійсько-угорських військ («Парафіяльна літопись», 1938, с. 45). У 1939 р. та 1944 р. підтримував утвердження радянської влади у Дорожеві (Мазур, 1970, с. 35). Дату та обставини смерті не вдалося встановити.

Саме на замовлення о. Петра Подляшечького, пароха дорожівської греко-католицької парафії, Іваном Туриком як місцевим жителем та парафіянином упродовж 1938 р. було укладено згаданий літопис («Парафіяльна літопись», 1938). Парох о. Петро був родом із містечка Фредрополь (Перемишльський повіт), де народився у сім'ї Костянтина та Юлії із роду Гудз. Світську освіту здобув у Перемишльській гімназії (1888), а духовні студії пройшов у Львівській (1888–1891) та Перемишльській (189–1892) єпархіальних семінаріях. Дияконівські (31.03.1895 р.) та ієрейські (07.04.1895 р.) свячення отримав із рук перемишльського владики Юліана Пелеша у перемишльському катедральному соборі (Wlazejowskyj, 1995, р. 150). Перед отриманням свячень одружився із Анною Коциловською (сестрою майбутнього владики Йосафата Коциловського) та став світським священником. Душпастирське служіння розпочав у 1895 р. як отець-сотрудник у с. Розбір Округлий (Порохницький деканат). Упродовж 1896–1924 р. був парохом у різних селах Перемишльської греко-католицької єпархії (Межибрід, Вовче Горішне, Лобізва, Близянка, Крива, Гладишів) (Праха, 2015, с. 455). Із 1924 до 1946 р. очолював дорожівську парафію, до якої належали три храми (св. Юрія (Дорожів Долішній), Різдва Івана Хрестителя (Дорожів Середній), Вознесіння Господнього (Дорожів Горішній) та одна каплиця (Преображення Господнього у Дорожеві Долішньому)) (*Шематизм*, 2014, с. 284). Для обслуговування цих храмів на допомогу пароху призначався

отець-сотрудник (помічник). Станом на 1938 р., відповідно до повідомлень парафіяльного літопису, був отцем-каноніком, очевидно, входив до перемишльського єпархіального крилосу як дорадчого органу владики («Парохіяльна літопись», 1938, с. 1). За іншими джерелами, володів крилошанськими відзнаками (*Шематизм*, 1938, с. 68). Звідси напрашується висновок, що о. Петро не був простим сільським парохом, а мав причетність до єпархіальних справ, будучи родинно пов'язаним із владикою Йосафатом Коциловським. У активній громадській та культурній діяльності парох займав чітку українську національну позицію, адже утворив при дорожівських храмах три церковні братства та керував їх діяльністю, підтримував і заохочував працю місцевої хати-читальні товариства Просвіти, прилучився до утворення в Дорожеві українських кооперативних установ «Згода» й «Бистриця», запросив сестер служебниць на парафію для провадження захоронки (дитячого садочка) із християнським вихованням (Прах, 2015, с. 455). Отже, на 1938 р. о. Петро був знаною й авторитетною людиною не тільки в Дорожеві, але й по всій Перемишльській єпархії. Відповідно всі його ініціативи та починання знаходили підтримку як на парафіяльному, так і на єпархіальному рівнях. Тому й не дивно, що у 1938 р. пароху вдалося реалізувати задум зі створення парафіяльного літопису с. Дорожів. Це, очевидно, був перший літопис, оскільки його укладач (Іван Турик) не згадує жодним словом про використання давніших редакцій подібного типу церковних хронік, а натомість послуговується опублікованими документами й краєзнавчими розвідками і тільки в окремих випадках залучає рукописні джерела із приватних родинних зібрань місцевих жителів («Парохіяльна літопись», 1938). Однак започатковане парафіяльне літописання розвивалося нетривалий час, оскільки прихід радянської влади у вересні 1939 р. та її остаточне утвердження у серпні 1944 р. зупинив процес укладення подальших описів, а започаткував переслідування національно свідомих українських патріотів. До числа цих відданих патріотів належав о. Петро Подляшецький, який у 1946 р. не підписався під актом возз'єднання з Російською Православною Церквою. За свою послідовну та чітку національну позицію був звільнений від виконання душпастирських обов'язків у дорожівській парафії. Доживав старечого віку в убогості в старій селян-

ській хаті, де нелегально відправляв богослужіння. Помер (у лютому 1950 р.) та похований у Дорожеві (без участі пароха чи єпископа) біля храму Різдва Івана Хрестителя разом із дружинною (Праха, 2015, с. 455). Також по смерті о. Петра три дорожівські храми були закриті радянською владою, а тільки продовжувала діяти до 1989 р. каплиця Преображення Господнього, яка належала до Російської Православної Церкви (*Шематизм*, 2014, с. 284).

У радянській історіографії постать о. Петра подавалася у негативному баченні: йому приписувалася організація боротьби із місцевими селянами, які підтримували політику радянської влади щодо створення колгоспів (Мазур, 1970, с. 15). А вже впродовж 1939 р. у селі Дорожів організовано два колгоспи (один імені Жданова та другий імені Кірова). Після Другої світової війни розпочато відбудову колгоспів: утворено господарську артіль імені Держинського (листопад 1948 р.), а згодом насильницькими методами терору та страху проведено об'єднання усіх дорожівських селянських господарств в одне колективне господарство імені Держинського (весна 1949 р.) («Верхній Дорожів», 1968, с. 67).

Із другим приходом радянської влади (серпень 1944 р.) пов'язано також перейменування давніх історичних назв окремих частин великої дорожівської парафії. Зокрема, 7 травня 1946 р. рішенням Президії Верховної Ради УРСР було перейменовано у Дублянському районі Дрогобицької області населені пункти Дорожів-Горішнянської сільської Ради: хутір Мельники Горішні – на хутір Горішні Мельники, село Дорожів Горішній – на село Верхній Дорожів, а Дорожів-Горішнянську сільську Раду, відповідно до назви її центру, на Верхньодорожівську. Також перейменовували населені пункти Дорожів-Долішнянської сільської Ради: хутір Мельники Долішні – на хутір Долішні Мельники, село Дорожів Долішній – на село Нижній Дорожів і Дорожів-Долішнянську сільську Раду, відповідно до назви її центру, на Нижньодорожівську («Про збереження історичних найменувань», 1946).

Розглянувши час, авторство та обставини укладення парафіяльного літопису, вважаємо за необхідне перейти до визначення його структури і джерелознавчого інформаційного потенціалу для дослідження повсякденного життя парафіяльної людності села Дорожів. Мова джерела – українська (насичена тогочасною

діалектичною говіркою та полонізмами і русизмами), яка супроводжується обширними цитатами із латино- та польськомовних документів. Виклад матеріалу поданий у хронологічній послідовності від перших писемних згадок про Дорожів (середина XIII ст.) до початку 1939 р. Літопис розпочинається із означення адміністративно-територіальної приналежності Дорожева: до 1939 р. – Самбірський повіт Львівського воєводства, а із вересня 1939 р. – Дублянський район Дрогобицької області. Окреслено шляхи сполучення та відстань до повітових містечок. Подано докладний опис географічного розташування населеного пункту. Проведено критичний аналіз різних гіпотез щодо походження назви «Дорожів» та встановлення найдавнішої писемної згадки про нього із покликаннями на праці (А. Кучери, М. Грушевського, В. Площанського, І. Шараневича) та документи (грамоти князя Лева, акти городські та земські). Укладач прийшов до висновку, що точної дати заснування села не встановлено. Вважає, що Дорожів існував вже із кінця XIII ст., опираючись на грамоти князя Лева. Подає огляд давніх топонімічних назв, які свідчать про княжий період в історії села. Надалі простежує історію зміни власників села, цитуючи опубліковані грамоти про введення у володіння: від приватношляхетських до королівських маєтків (вкуп дорожівських земель для Самбірської економії). Описує антропологічні показники жителів Дорожева. Простежує історію давніх родів поселення. Подає змістовну характеристику ґрунтів та сільськогосподарських культур краю. Розглядає місцеві традиції обжинків та практику випасання худоби на стерні, опираючись на давні норми звичаєвого права («Парохіяльна літопись», 1938, с. 1–16).

Не оминув увагою місцевий літописець трагічні події в історії дорожівської парафії: епідемії (холери, черевного тифу), неврожайні та голодні роки, повені, масштабні пожежі, наслідки Першої світової війни, польсько-української війни, переслідування з боку польської влади, єврейське корчмарство. Водночас відзначив вагомі здобутки для розвитку населеного пункту: побудова мостів через р. Бистриця, шосейних доріг, Підкарпатської залізничної колії, громадських будинків (школи, читальні про-світи), млинів (водних, моторизованих), запровадження метричних книг, громадського уряду, отримання виборчого права, скасува-

ння панщини у 1848 р., розвиток нафтового промислу («Парохіяльна літопись», 1938, с. 42–43).

Описує жарти, які робили місцеві люди один одному, та їхні негативні наслідки: погіршення відносин між людьми; палення будинків як прояв помсти, що призвело закріплення за дорожівцями прізвиська «палії»; крадіжок; смерті людей («Парохіяльна літопись», 1938, с. 47).

Окрім опису подій по роках, що характерно для літописного документа, автор аналізованого джерела, виокремлює кілька тематичних розділів: церква; школа; культурний доробок села; народна ноша (одяг); звичаї та пісні (весільні, великодні, різдвяні); народні прислів'я, вірування (в Ісуса Христа, упирів, маніблудників, годованців, відьом, чарівниць, потопельників, знахарок, ворожок); засоби лікування (від ворожби, вроків, простатиту, простуди, носового катру, ревматизму, міхурів, ран, опіків, дихавиці); сільська їжа (рослинна, молочна) («Парохіяльна літопись», 1938, с. 50–98).

У кінці літопису автор подає загальні відомості про легендарне княже містечко Теремці, локалізоване між селами Дорожів, Воля Якубова, Добрівляни. Розповідає про знахідки золотих монет та цеглин перед Першою світовою війною. Згадує про велику насипну могилу (курган) посеред орного поля, вважаючи, що археологічні розкопки і дослідження цієї пам'ятки могли б значно прояснити ситуацію із поселенням Теремці («Парохіяльна літопись», 1938, с. 105–106).

Парафіяльний літопис 27 грудня 1938 р. був переглянутий під час чергової деканальної візитації отцем-деканом Андрієм Бардахівським, тогочасним адміністратором Лучанського деканату Перемишльської греко-католицької єпархії, та завізований його підписом («Парохіяльна літопись», 1938, с. 106).

Висновки. Парафіяльний літопис дорожівської парафії є унікальною документальною пам'яткою 30-х рр. ХХ ст., в якій відображенні як історичні, так і географічні, етнографічні та мовознавчі матеріали. Поєднання як усних, речових, так і писемних краєзнавчих джерел дає змогу привідкрити окремі сторони буденного життя дорожівської парафіяльної людності: народні вірування, звичаї, пісні, прислів'я, тип господарювання, особливості одягу та харчування. Зафіксований краєзнавчий матеріал

допомагає визначити, які фактори сприяли розвитку чи занепаду населеного пункту.

З'ясовано, що започатковане парафіяльне літописання розвивалося нетривалий час, оскільки прихід радянської влади (вересень 1939 р.) та її остаточне утвердження (серпень 1944 р.) зупинив процес укладення подальших описів, а започаткував переслідування національно свідомих українських патріотів і ліквідацію культурно-освітніх установ. Радянська адміністрація намагалася контролювати укладення церковної документації шляхом видання довідок про смерть односельчан Дорожівською сільською радою, які мали слугувати підставою для внесення парохом запису до метричних книг померлих парафіян. Із середини ХХ ст. виконавчі органи сільських рад починають переймати від парафіяльної канцелярії повноваження щодо укладення цивільних реєстрів (про народжених, одружених і померлих) та видачі документів державного зразка (замість церковних метрик запроваджуються державні свідоцтва про народження, шлюб, смерть).

Джерела та література

- Верхній Дорожів. (1968). *Історія міст і сіл Української РСР. Львівська область*. Київ: Головна редакція УРЕ АН УРСР.
- Выказ состоянія прихожанъ въ приходѣ. Записникъ живихъ.* (1830–1939).
Взято з https://www.facebook.com/hashtag/дорожів_історія.
- Історія села Дорожів.* (2021). Взято з https://www.facebook.com/hashtag/дорожів_історія.
- Парохіяльна літопись села Дорожів.* (1938). Взято з https://www.facebook.com/hashtag/дорожів_літопис.
- Любава, М. (2009). Так постраждав священик у Дорожові. *Галицька зоря*, 4.
- Мазур, С. (1970). *Коли багряніли світанки*. Львів: Каменяр.
- Пастух, Р., Сов'як, П., & Шимко, І. (2012). *Дрогобиччина: свідки епох*: енциклопедична книга-альбом (Т. І). Дрогобич: Коло.
- Праха, Б. (2015). *Духовенство Перемиської єпархії та Апостольської адміністрації Лемківщини. Т. 1: Біографічні нариси (1939–1989 рр.)*. Львів: В-во УКУ.
- Про збереження історичних найменувань та уточнення ... назв ... Дрогобицької області*: Указ Президії Верховної Ради УРСР від 7.5.1946. (1946). Взято з <https://uk.wikisource.org/wiki/>

Шематизм всего греко-католицького духовенства злучених єпархій Перемиської, Самбірської і Сяніцької на рік Божий 1938–1939. (1938). Перемишль: Накладом гр. кат. єпископської консисторії.

Шематизм Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ. (2014). Дрогобич: Коло.

Blazejowskyj, D. (1995). *Historical sematism of the eparchy of Peremysl including the Apostolic Administration of Lemkivscyna (1828–1939).* Lviv: Kamenyar.

References

Verkhniy Dorozhiv [Dorozhiv Verkhniy]. (1968). *Istoriia mist i sil Ukrain-skoi RSR. Lvivska oblast – History of towns and villages of the Ukrainian SSR. Lviv region.* Kyiv: Holovna redaktsiia URE AN URSR [in Ukrainian].

Vykaz sostoianni prykhodhan v prykhod. Zapysnyk zhyvykh [Expression of the state of the parishes in the parish. Recorder of the living]. (1830–1939). Retrieved from https://www.facebook.com/hashtag/dorozhiv_istoriia [in Ukrainian].

Istoriia sela Dorozhiv [History of Dorozhiv village]. (2021). Retrieved from https://www.facebook.com/hashtag/dorozhiv_istoriia [in Ukrainian].

Parokhiialna litopys sela Dorozhiv [Parish chronicle of the village of Dorozhiv]. (1938). Retrieved from https://www.facebook.com/hashtag/dorozhiv_litopys [in Ukrainian].

Liubava, M. (2009). Tak postrazhdav sviashchenyk u Dorozhovi [This is how the priest in Dorozhov was injured]. *Halytska zoria – The star of Galicia*, 4 [in Ukrainian].

Mazur, S. (1970). *Koly bahrianiy svitanky [When the dawn turned crimson].* Lviv: Kameniar [in Ukrainian].

Pastukh, R., Soviak, P., & Shymko, I. (2012). *Drohobychchyna: svidky epoch: entsyklopedychna knyha-albom [Drohobych: Witnesses of epochs: encyclopedic book-album].* (Vol. 1). Drohobych: Kolo [in Ukrainian].

Prakh, B. (2015). *Dukhovenstvo Peremyskoi yeparkhii ta Apostolskoi administratsii Lemkivshchyny. T. 1: Biohrafichni narysy (1939–1989 rr.) [The Clergy of the Peremysl Eparchy and the Apostolic Administration of Lemkivshchyna. Vol. 1: Biographical studies (1939–1989)].* Lviv: V-vo UKU [in Ukrainian].

Pro zberezheniia istorychnykh naimenuvan ta utochnenniia ... nazv ... Drohobyt'skoi oblasti: Ukaz Prezydii Verkhovnoi Rady URSR vid 7.5.1946 [On the preservation of historical names and clarification of the names of the Drohobych region: Decree of the Presidium of

- the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR of May 7, 1946]. (1946). Retrieved from <https://uk.wikisource.org/wiki/> [in Ukrainian].
- Shematyzm vseho hreko-katolytskoho dukhovenstva zluchenykh yeparkhii Peremyskoi, Sambirskoi i Stanitskoi na rik Bozhyi 1938–1939 [Sematism of the entire Greek Catholic clergy of the united dioceses of Peremyshl, Sambir and Sanytska for the year of God 1938–1939].* (1938). Pere-myshl: Nakladom hr. kat. yepyskopskoi konsystorii [in Ukrainian].
- Shematyzm Sambirsko-Drohobytskoi yeparkhii UHKC [Sematism of the Sambir-Drohobych Eparchy of the UGKC].* (2014). Drohobych: Kolo [in Ukrainian].
- Blazejowskyj, D.** (1995). *Historical sematism of the eparchy of Peremyshl including the Apostolic Administration of Lemkivscyna (1828–1939)*. Lviv: Kamenyar.

Стаття надійшла до редакції 22.03.2021 р.